

ورود اداره اوقاف برای یاری به مسجد

اتفاقات و شرایط مسجد مالک اشتر را با سید عبدالحمید رحمانی حسینی، رئیس اداره اوقاف و امور خیریه ناحیه ۳ مشهد، در میان می گذاریم. در نهایت با همکاری مسئولان اداره اوقاف پس از چند روز بررسی پرونده با هدف حل مشکلات و اصلاح امور این مسجد یک نشست با حضور مسئولان اداره اوقاف و امور خیریه ناحیه ۳، امام جماعت مسجد، هیئت امنای مسجد و نماینده شورای حل اختلاف هیئت های مذهبی، مساجد و امور خیریه ها در مسجد ترتیب می دهیم. در این نشست بخشی از اتفاقاتی که در طی ۶۲ سال فعالیت مسجد رخ داده توسط هیئت امنای به اطلاع مسئولان اوقاف و امور خیریه ها رسید و در نهایت نقشه راهی برای پیگیری وضعیت و کمک به ساخت مسجد ترتیب داده شد. حجت الاسلام رحمانی حسینی در گفت و گو با شهرآرامحله درباره وضعیت این مسجد می گوید: ما به همراه هیئت امنای محلی را که باید برای ساخت مسجد و حل مشکلات شرعی و حقوقی طی شود اولویت بندی کردیم. ابتدا تلاش می کنیم تا با آستان قدس رضوی رایزنی کنیم و امیدواریم بتوانیم درباره واحدهای تجاری به نتیجه برسیم یا تخفیفاتی بگیریم. در ادامه نیز درباره تصرفاتی که برخی افراد به عنوان واحدهای تجاری انجام داده اند احقاق حق خواهیم کرد. برای ساخت مسجد نیز با دعوت از خیران مسجد ساز تلاش خواهیم کرد تا حداقل در فاز اول فضای مناسبی برای اقامه نماز برپا شود چرا که مطمئن هستیم پس از برپایی نماز جماعت تمامی فزهای پیش بینی شده در ساخت مسجد احداث می شوند.

رئیس اداره اوقاف و امور خیریه های ناحیه ۳ مشهد اضافه می کند: هیئت امنای مساجد وقتی مسئولیتی را قبول می کنند باید پیرامون وظایف و مسئولیتی که دارند اطلاعاتی داشته باشند. متأسفانه اگر به آن ها خرده گرفته شود که چرا این گونه کار کرده اند می گویند به ما ابلاغی نشده است. در صورتی که هیئت امنای پس از انتخاب، مصاحبه و تأیید می شوند. در ادامه نیز به آن ها احکامی ارائه و کلیاتی درباره شرح وظایف گوشزد می شود. امروز تمام هیئت امنای مساجد می دانند در بحث تخریب و ساخت و ساز مساجد باید برای اخذ مجوز شرعی و قانونی به اداره اوقاف درخواست بدهند. پس از آن همکاران فنی ما برای بررسی و بازدید به مسجد می آیند. حتی در صورتی که مسجدی باید عقب نشینی کند آن وقت باید مجوز از نماینده ولی فقیه بگیریم و سیر قانونی و شرعی به طور کامل طی شود امری که متأسفانه درباره مسجد مالک اشتر انجام نشد و هیئت امنای اوقاف برای تخریب و عقب نشینی مجوزی نگرفتند. نهادهایی همچون امور مساجد، اوقاف و امور خیریه و تبلیغات اسلامی در بحث مساجد فعالیت دارند که همین امر گاهی منجر به ناهماهنگی های بین نهادها و سردرگمی هیئت امنای مساجد می شود. حجت الاسلام سید عبدالحمید رحمانی حسینی، رئیس اداره اوقاف و امور خیریه ناحیه ۳ مشهد، درباره جلوگیری از این اشکالات می گوید: اگرچه طبق تفاهم نامه ای که بین اداره اوقاف و امور مساجد انجام شده است امور داخلی مساجد به امور مساجد و بحث های مدیریتی موقوفه داری، وقف و مستغلات و رقبات منفعتی برعهده اوقاف است.

شهرآرامحله جهت شفاف سازی موضوع آماده شنیدن و انتشار صحبت های دیگران درباره این موضوع هست.

واهایی محله امام خمینی به عضویت هیئت امنای مسجد در می آید به این امید که بتواند اشتباهاتی را که هیئت امنای قبلی مسجد انجام داده بودند جبران کند و منجر به آشتی اهالی محله با مسجد شود. احسنی مقدم ابتدا درباره تاریخچه مسجد مالک اشتر توضیح می دهد: مرحوم خیرخواه ۲ پلاک به شماره ۱۱۸۲ و ۱۱۸۹ از اراضی الوندشت به مساحت ۶۰۰ متر مربع در خیابان امیرکبیر سابق و خرمشهر فعلی از آستان قدس رضوی برای ساخت مسجد تحویل می گیرد. او در این زمین اقدام به ساخت یک مسجد و حسینیه به همراه ۱۰ واحد تجاری می کند. آن طور که شنیده شده خیرخواه برای ساخت مسجد پیش ولبان می رود و از او اجازه می گیرد که این مسجد و واحدهای تجاری آن مشمول بخشش شوند و بابت آن ها حق تقدیمی پرداخت نشود. متأسفانه در اداره املاک آستان قدس مدرکی مبنی بر این اجازه برای واحدهای تجاری نیست اما یکی از دوستان مرحوم خیرخواه گفته بود که او این اجازه نامه را از تولیت وقت آستان قدس گرفته و این شخص برگه مکتوب آن را دیده است.

پیدا کردن وقف نامه با تلاش فراوان

احسنی مقدم تعریف می کند: تا زمانی که مرحوم خیرخواه در مسجد بود مستأجران هر سال با مراجعه به او قرارداد جدید تنظیم می کردند اما با رفتن خیرخواه یک اختلاف بین کسبه هیئت امنای وقت برای استفاده مستأجران مسجد از سرویس بهداشتی ایجاد شد که در ادامه بحث اجازه بهائیز کشیده شد. متأسفانه هیئت امنای وقت دست به یک کار اشتباهی می زدند. آن ها بدون در نظر گرفتن وقف نامه مسجد و اطلاع به اداره اوقاف، نزد آستان قدس رضوی می روند و اعلام می کنند که دیگر کاری به این واحدهای تجاری ندارند. آن ها از آستان قدس رضوی درخواست می کنند خود با این کسبه قرارداد جدید منعقد کنند و پس از دریافت اجازه به مبلغ آن راه مسجد بپردازند. آستان قدس نیز قبول می کند به مدت ۳ سال اجازه به هادر قالب کمک های فرهنگی به مسجد پس از دریافت فاکتور کارهای فرهنگی پرداخت می کند. این عضو هیئت امنای مسجد مالک اشتر ادامه می دهد: وقتی من به درخواست مردم به عضویت هیئت امنای مسجد آمدم پیگیری اتفاقاتی که در گذشته صورت گرفته بود شدم. اما هیچ سندی از مسجد به جز کتیبه سنگی که پیش از این روی آن را گچ کرده بودند در دست نبود. پس از جست و جوی بسیار در اوایل دهه ۷۰ یک شماره متعلق به دفترخانه اسناد رسمی که وقف نامه در آن ثبت شده بود پیدا کردم. پس از یک هفته تلاش و کمک گرفتن از دو کارگر توانستم از بین اسناد قدیمی این دفترخانه که مدبر پیش تغییر کرده بود سند وقف مسجد را پیدا کنم. متن وقف نامه خیرخواه این گونه بود که او خود و نسلش را موظف می کرد که کارهای آستان قدس رضوی را انجام دهند و مسجد را از لحاظ اعیانش وقف کرده بود. من چندین کپی برابر اصل از این سند تهیه کردم و نسخه های آن را به ادارات اوقاف، آستان قدس رضوی و شهرداری تحویل دادم و درخواست پیگیری وضعیت مسجد از این ارگان ها داشتم.

دل خوش کردن به وعده ها

به دلیل قدمت مسجد و نگرانی ها بابت استقامت داشتن بنا هیئت امنای تصمیم می گیرند مسجد را تخریب و دوباره آن را در پنج طبقه بنا کنند. آن هائی مذاکرانی که با ارگان های مختلف انجام می دهند وعده هایی برای کمک می گیرند. بانکیه بر همین وعده ها بدون اینکه سرمایه کافی در دست داشته باشند اقدام به تخریب مسجد می کنند. احسنی مقدم یادافاع از این تصمیم هیئت امنای مسجد مالک اشتر توضیح می دهد: بنای مسجد بسیار فرسوده بود و ما حتی شاهد بریزش بخش هایی از سقف بودیم. برای تأمین هزینه های مسجد به مرحوم آیت... طبعی تولیت وقت آستان قدس رضوی که در باره این مسجد شناخت کامل داشتند مراجعه کردیم. ایشان سه دستور بسیار خوب برای کمک به مسجد صادر کردند. دستور اول این بود که آستان قدس نهایت همکاری و مساعدت را برای ساخت این مسجد داشته باشد و مشکلات موجود را حل کند. دستور دوم نیز مبنی بر حل مشکل وقف بود و آخرین دستور این بود که از حق تولیت خود حدود یک میلیارد تومان برای ساخت مسجد به ما بدهند. احسنی مقدم اضافه می کند: با دستورات تولیت وقت به بخش املاک و موقوفه آستان قدس رضوی رفتیم. در آنجا یک نامه برای شهرداری فرستاده شد که پول ۸۲ متر از عرصه مسجد را که به خیابان خرمشهر افزوده می شود به مسجد پرداخت کنند. برای هزینه کمک به ساخت مسجد نیز قرار شد یک میلیارد تومان حق تولیت در قالب مصالح مانند فولاد پس از اخذ پروانه به ما داده شود. ما توانستیم پانزده ای که به شهرداری ارسال شده بود به جای عقب نشینی بخشی از مسجد پروانه ساختمانی در پنج طبقه را بدون پرداخت یک ریال بگیریم. در باره اجازه ها ما هیئت امنای آستان قدس تصویب کردیم مسجد حدود ۲۲۰ میلیون تومان بابت پرداخت کنندگان آن ها به نام مسجد زده شود. متأسفانه هم زمان با این تصمیم تولیت آستان قدس رضوی از دنیا رفتند. در باره واحدهای تجاری و کمکی که قرار بود آستان قدس به مسجد بکند پس از درگذشت آیت... طبعی پیگیری کردیم و هنوز در حال رایزنی هستیم. بارحلت آیت... اعظاط طبعی در اسفند سال ۹۴ بیم می رود که کمک به ساخت مسجد با مشکلاتی همراه شود اما با وجود این هیئت امنای دست به تخریب مسجد می زنند. برای ساخت مسجد شهرداری به میزان ۲۵۰ میلیون تومان و اداره اوقاف و امور خیریه مقداری کمک می کنند.

بردن نشان سازنده مسجد نامش را به مالک اشتر تغییر دادند. حتی به همین کارها بسند نکردند و روی کتیبه سنگی را که خیرخواه پیرامون موضوع وقف مسجد و واحدهای تجاری روی آن توضیح داده بود گچ کردند و یک مانع در مقابلش قرار دادند تا مردم دیگر نشانی از آن نبینند و موضوع را فراموش کنند.

اقامه آخرین نماز

با رفتن یانی و امام جماعت، مسجد تا مدتی از رونق می افتد تا اینکه حجت الاسلام محمود حقیقی پور در فروردین ۱۳۶۸ به عنوان امام جماعت جدید نماز را در شرایطی برپا می کند که یک صف هم در پشت او تکمیل نمی شود. امام جماعت جدید با تمام توان خود با تغییر هیئت امنای و جلب اعتماد مردم تلاش می کند دوباره پای نمازگزاران را به مسجد بیاورد. امام جماعت مسجد مالک اشتر مشارکتنداشتن جدی مردم در بازسازی دوباره مسجد را مربوط به اتفاقات دهه ۶۰ می داند و درباره اولین روزهای حضورش در مسجد می گوید: از روزی که به این مسجد آمدم نیش و کنایه های مختلفی شنیدم که مربوط به دوران پیش از من بود. متأسفانه گروهی جوان و بی تجربه که به نظر من دچار خودبرتربینی بودند برای کار مسجد آمدند. آن طور که مردم محله بیان می کنند آن ها طوری رفتار می کردند که گویا همه کاره مسجد هستند و دیگران باید کنار بروند. این افراد با رفتارها و کارهایی که انجام داده بودند منجر به دور شدن مردم از این مکان معنوی شدند. به طوری که می شنیدم برخی های گفتند چون واقف و امام جماعت مسجد را به زور بیرون کردند این نماز ندارد. من تلاش زیادی برای آشتی مردم با این کار کردم و با تغییر هیئت امنای حدود زیادی موفق به این کار شدم. اما متأسفانه امروز به واسطه همان رفتار اشتباه گذشته نمی توانیم از مردم انتظار کمک برای ساخت مسجد را داشته باشیم و مجبور هستیم دست به امان ارگان های مختلف شویم. چرا که مردم هنوز به من می گویند سرمایه سنگین افرادی که این کارها را کردند در مسجد وجود دارد اگر ما برای ساخت آن هزینه کنیم افرادی که خیرخواه را بیرون کردند مسجد را تخریب کردند دوباره خواهند آمد و برای خود را اینجا صاحب ادعا همه کاره می شوند. آخرین اقامه نماز جماعت در مسجد مالک اشتر در روز نهم شعبان ۱۳۹۵ به امامت حجت الاسلام حقیقی پور برگزار شد. امام جماعت مسجد در پاسخ به این سؤال که آیا با تخریب مسجد به هدف بازسازی دوباره موافق بوده یا سخ می دهد: ما هم گفته شده بود که برخی از ارگان ها مانند آستان قدس رضوی، شهرداری و اوقاف برای بازسازی مسجد کمک می کنند و ما این امید که از سازمان های پیش از یک میلیارد تومان کمک می گیریم این کار موافقت کردم. پس از تخریب مسجد تنها شهرداری به ما ۲۵۰ میلیون تومان پول پرداخت کرد. اداره اوقاف نیز کمک های نقدی اندکی داشت. اگر من می دانستم وعده های برخی ارگان ها تحقق پیدا نمی کند هرگز زربار تخریب مسجد نمی رفتم و می گفتم تا زمانی که پول برای ساخت مسجد جمع شود بنای آن را بازسازی کنیم. او با انتقاد از افرادی که دست اندر کار تخریب مسجد بودند اضافه می کند: ۵ سال است از مسجدی که در آن نماز می خواندم دور شده به همین دلیل در طی سال های اخیر چندین باره به بزرگ ترهای مسجد انتقاد کردم و گفتم که اگر می دانستم این قدر در برابر مسجدی اعتنا هستند اجازه نمی دادم آن تخریب کنند. امروز تمام نمازگزاران این مسجد پراکنده شده اند و حتی اگر خیلی زود کار ساخت و ساز بنا به اتمام برسد باید دوباره زحمات زیادی بکشیم تا مردم مانند ۵ سال قبل به مسجد جذب شوند.

پیگیری و وضعیت مسجد پس از سال ها

علی احسنی مقدم رمزنده دفاع مقدس پایا با جنگ بعد درخواست نمازگزاران

اگر پول نداشتند چرا تخریب کردند؟

امروز کمتر خبر و نشانی از بنیان اتفاقات دهه ۶۰ و تخریب مسجد در حوالی آن در دست است. این صحبت یکی از کسبه همسایه مسجد است که برای بازسازی مسجد مبلغی را پرداخت کرده است. او با انتقاد از عملکرد هیئت امنای وقت مسجد می گوید: ساختمان مسجد قدیمی شده بود و باید کاری انجام می شد اما باورش برای من سخت است در شرایطی که هیئت امنای پولی در دست نداشتند اقدام به تخریب کامل این مکان کردند. آیا خراب کردن مسجد به همین راحتی است که چند نفر تصمیم بگیرند و کسی هم از آن ها نپرسد چه می کنند و با کدام سرمایه می خواهند مسجد بسازند؟ همسایه مسجد مالک اشتر اضافه می کند: اهالی محله همه می گویند هیئت امنای تازه پس از تخریب مسجد به فکر جمع کردن پول افتادند. آن ها یک صندوق هم جلو مسجد گذاشتند. آن ها هر بار که مقداری پول جمع می کردند مصالح می خریدند و دور هم جمع می شدند و عکس یادگاری می گرفتند و بعد می رفتند. نکته جالب این است که چند خیر اعلام آمادگی کردند که این مسجد را بسازند اما هیئت امنای آن ها مخالفت کردند چون می خواهند همه کاره مسجد باشند.